

השבת על רבי נתן מברסלב

זוה מעשה המנורה מקשה זהב

[לקוטי הלכות - קריאת שמע ה', י"ט]

זוה בחינת מעשה המנורה, שהוא בחינת התורה, כמו שכתוב (משלי י') **כי נר מצוה ותורה אור**, וכמובא. וזה בחינת נר המערבי שהוא עדות לכל ישראל. כי ממנו היה מתחיל ובו היה מסיים (מנחות פרק ו').

כי כל בחינת התעוררות שלנו הוא רק כמדליק נר שאינו עושה כלום, רק שלוקח נר ומדליק בו נרות אחרים לאלפים ורבבות, כמו שירצה, ובאמת אם לא היה לו אלו הנרות או הדברים שמדליקין, בוודאי לא היה אפשר לו להדליק אבנים ועפר. וכן אם לא היה לו נר להדליק ממנו או איזה דבר להוציא ממנו אש, בוודאי גם כן לא היה אפשר לו להדליק.

נמצא שהכל מאתו יתברך האש והנר והשמן והפתילה, המדליק והנדלק, הכל מאתו יתברך. ואף על פי כן, אם לא יעשה האדם המעשה כל שהוא - ליקח הנר ולהדליק בו אחרים - בוודאי לא יהיו נדלקים מעצמם. כי כך ברא ה' יתברך הבריאה, שהכין הכל כאשר לכל בחכמתו. ואף על פי כן רוצה דווקא שאנחנו נעשה ונגמור על ידי התעוררותנו מלמטה, אף על פי שבאמת הכל מאתו יתברך כנ"ל.

כי כל עבודת האדם את ה' יתברך, הוא בבחינת הדלקת והארת אור הנשמה, כמו שכתוב בזוהר הקדוש: **אעא דלא סליק ביה נורא מבטשין ליה גופא דלא סליק ביה נהורא דנשמתא** וכו'.

וזוה בחינת נר המערבי, שהוא עדות שהשכינה שורה בישראל. כי ממנו היה מתחיל ובו היה מסיים, היינו שההתחלה והסיום הכל ממנו יתברך לבד. כי נר המערבי היה דולק בנס, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (יומא ל"ט). ועל כן בוודאי היה יכול הוא יתברך להדליק בעצמו את כל נרות המנורה. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (מנחות פרק ו') **וכי לאורה הוא צריך** וכו'. אך צווה לנו והזהיר מאד על הדלקת נרות המנורה, להורות שאף על פי שהכל מאתו יתברך כנ"ל, אף על פי כן, אנו מחוייבים על כל פנים להדליק את נרות המנורה. וזה יהיה נחשב להתעוררות שלנו, אף על פי שבאמת הכל מאתו יתברך, כי ממנו הוא מתחיל ובו היה מסיים.

וזוהו בחינת מעשה המנורה שהיה כולה מקשה, **עד ירכה עד פרחו מקשה היא**, דהיינו שכולה נעשית מעשה אחת, מראשה עד סופה עם כל הכפתורים והפרחים וכו', הכל נעשה מחתיכה אחת; עד שנתקשה משה הרבה איך

לעשותה, ואמר לו ה' יתברך: **הטל את העשת לתוך האש ותצא המנורה**, היינו שכל המנורה שהיא כלל הארת התורה, הוא רק מחתיכה אחת מיניה וביה שבאמת נעשית מאליה. כי היה בלתי אפשר לאדם לעשותה.

כי קשה וכבד להאדם שיתעורר ויאיר מעצמו. ואף על פי כן, צריכין לעשות המנורה למטה דייקא. ועל כן, באמת, נתקשה משה הרבה על זה. כי סוד זה נוגע בשער החמשים, שבאמת הכל כאשר לכל ממנו יתברך, ואף על פי כן צריכין רק התעוררות ורצון ותשוקה אל האמת. וזה נחשב להתעוררות שלנו ... ועל כן כל הקרבת הקטורת היה בשעת הדלקת המנורה והתבטתה, כמו שכתוב (שמות ל"ג): **בהיטיבו את הנרות יקטירנה. ובהעלות אהרן את הנרות** וכו'.

החמשים כנ"ל ששם כלולים יחד בקשר אחד אתערותא דלעילא ואתערותא דלתתא, שזה זוכין על ידי אמירת תהלים והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו יתברך תמיד, יהיה איך שיהיה.

ואז, אף על פי שיועד בעצמו שבוודאי אינו יוצא ידי חובתו כלל, אף על פי כן באמת זהו סוד נפלא שאי אפשר להשיג, כי נמשך משער החמשים שנמשך על שבעה קני המנורה שהם כלולים כל אחד משבעה בחינות, שבעה ושבעה מוצקות וכו', שכל זה סוד שבע שבתות תמימות שסופרין קודם יום החמשים שהוא שבועות, שכל זה כלול באמירת תהלים, שכולל כל החמשים שערי תשובה שהם תשובתנו אליו ותשובתו אלינו, כולל כולם יחד כי הכל אחד כנ"ל. ועל ידי זה תהיה הגאולה, על ידי משיח צדקנו, שהוא דוד וכנ"ל. ועל כן רמז הגאולה במעשה המנורה וכנ"ל.

סיפור

(נתיב צדיק, מכתב ט"ז)

סיפר רבינו ז"ל, מעשה משני נערים קטנים, שהיו אוהבים זה לזה מאד, עד שלא היו יכולין לחיות זה בלא זה; ופעם אחד נחלש אחד מהם, והיה השני בצער גדול עד למאד, ושאל מה לעשות שיבריא חברי, ואמרו לו שיאמר תהלים.

והוא, בתמימות, התחיל לומר תהלים, ובכל פעם שאמר כמה קפיטלאך (פרקים), שאל את חברו אם הבריא, והיה כך כמה פעמים, ואמרו שעדיין הוא חולה, ואמר עוד, עד שהיתה לו רפואה בשלמות.

וכל מה שסיפר רבינו ז"ל בזה הורה לנו דרך התפלה בתמימות, שצריכין אנו להתפלל, ולהתפלל בתמימות, עד שתמשך הישועה בשלמות, ולהאמין שבכל תפלה ממתיקין מעט מעט הדינים, עד שימתיקו כל הדינים בשלמות.

צדיק

(אוצר הידואה - צדיק - ד"ג)

אצל אלישע, מצינו מבואר שגם אחר מותו, נחיה וקם המת אשר נגע בעצמות אלישע, ומזה מובן ממילא שאלישע בעצמו בודאי לא מת, והוא חי וקיים תמיד. ואם יכול אחר הסתלקותו להחיות המת ממש, מכל שכן שהוא יכול להחיות בני אדם החיים עדיין, להחיותם בהשאת תורתו ורוח קודשו, רק שצריכים לבקשו מאד כנ"ל, ומזה מובן גם על כל הצדיקים אמתיים.

חיי מוהר"ן

(שלא להתעקש על שום דבר.... תל"א)

מי שרוצה לישן ואינו יכול לישן, העצה לזה לבל להכריח עצמו כל כך לישן. כי כל מה שמכריח עצמו יותר לישן, מתגבר עליו ביותר מניעות השינה. וענין זה גם בכל הדברים שבעולם לבלי להכריח עצמו ביותר. כי כל מה שמכריחין עצמו ביותר לאיזה דבר, מתגבר עליו ביותר ההפך דייקא.

ואפילו בעבודת ה', צריכין לפעמים זאת לבלי להכריח עצמו יותר מדי, אף על פי שבאמת צריכין להיות זריז גדול מאד לקדש עצמו כראוי, ולזכות לעבודת ה' בשלמות במהירות גדול, ואסור להניח מיום לחברו כלל, כי אין העולם עומד כלל אפילו כהרף עין, ועל כן כל מה שיכולין להתגבר לעשות איזה דבר בעבודת ה', צריכין לעשותו מיד דייקא, בלי איחור ועיכוב כלל, אפילו רגע אחת, כי מי יודע כמה מניעות ועכובים והרהורים יהיה לו בשעה האחרת, כי אין להאדם בעולמו כי אם אותה השעה ואותה הרגע בלבד.

אף על פי כן, לפעמים כשרואין שמתגברין ומכריחין עצמו לאיזה דבר ואינו עולה בידו, צריכין לפעמים להמתין ולבלי ליפול בדעתו מזה, ולבלי לבלבל דעתו כלל במה שאינו זוכה לאותו הדבר, וימתין קצת, עד שתבוא עתו, ואי אפשר לבאר דבר זה בכתב כלל.

ורבינו זכרונו לברכה היה בדבר זה חידוש נפלא מאד, כי היה זריז בתכלית הזריזות, שלא היה דוגמתו בעולם, וכל דבר שהיה צריך לעשות, אפילו בענייני עבודת גשמיות שהם צרכי האדם, היה עושהו בזריזות נפלא מיד דייקא, מכל שכן בעבודת ה'. ואף על פי כן היה מתון גדול, כשראה שאינו עולה בידו, היה מתון מתון.

רק שצריכין להתנגעגע ולכסוף לה' יתברך תמיד, גם בעת שאין עולה בידו עבודת ה' כראוי. ולבלי לייאש עצמו כלל משום דבר. ותכף כשה' יתברך עוזר, והוא יכול לחטוף איזה דבר שבקדושה, יעשהו מיד בזריזות גדול. ואי אפשר לבאר דבר זה בכתב. והמשכיל - החפץ באמת - יבין מזה קצת עצות לעבודת ה'.

מכתב

(א"י הנחל ב' - מכתב ע"ד)
אמונה היא בחינת כלי, לקבל את אור החכמה בתוכה; כי אור ה' יתברך בעצמו כביכול, אי אפשר לקבל מחמת ריבוי אור, ואי אפשר לקבלו כי אם על ידי כמה וכמה כלים; ועיקר כלל כל הכלים של הקדושה נעשין רק על ידי אמונה, כי על ידי אמונה שמאמינים בו יתברך - בלי שום חכמה ושכל - על ידי זה נעשה כלי, וכשזוכה להיות חזק ותקיף באמונתו, אז זוכה אחר כך שיתהוו מבחינת האמונה כלי, עד שיקבל בתוכו בחינת האור, עד שיזכה לאיזה השגה, והכל כפי תוקף האמונה שהיה לו.

תפילה

(לקוטי תפילות א' - תפילה נ"ד)

... אבי שבשמים, הצילני מטוב המדומה, המרה באחרונה כראש ולענה, זכני לטובך האמתי, שבעני מטובך הנצחי. וזכני להיות בשמחה תמיד, נגילה ושמחה בישועתך, ונגיותי אנגן כל ימי חיי על בית ה'. ואזכה להרים קול זמרה ונגון לשמך ולעבודתך באמת כרצונך הטוב, ואזכה לעורר ולגלות תמיד כל העשרה מיני נגינה.

ותזכני לשמוע קול נגון וזמרה בשמחה של מצוה ממנגן כשר וטוב, היודע נגן על הכינור ועל כלי שיר, נגונים דקדושה הנמשכים מכינור של דוד, יפה קול ומטיב נגן, באופן שיתברר על ידי המנגן בכלי שיר הרוח טובה, רוח נבואה, רוח הקודש, רוח שמחה ותדוה, מעצבות רוח, מרוח נכאה, מרוח רעה, עד שזוכה לרוח טובה באמת, ולהיות בשמחה תמיד.

ונוכה לשוב אליך בתשובה שלמה ובלב נשבר באמת, הבא מתוך שמחה ונגון דקדושה, עד שאזכה לשפוך לבי כמים נוכח פני ה' בתחנותי ובקשתי, ואזכה לפרש כל שיחתי לפניך בכל לב ונפש ובבכייה גדולה מתוך שמחה ...

אכילה

(אוצר הידאה - אכילה - פ"ב)

אם אין המאכל מתעכל כראוי, אזי אינו משיביע את הגוף כראוי, ואזי עולים עשנים סרוחים ממותרות האכילה ומבלבלים את המוח, ועל ידי זה נפגמה העצה, שאינו יודע עצה שלמה בשום דבר.

וזה בחינת השתיה ששותין אחר האכילה, והוא עיקר השביעה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: **"ישבעת - זו שתיה"**, כי השתיה היא בשביל לעכל המזון, שזה עיקר תיקון ושלמות האכילה.

נמצא כי השתיה היא בחינת שלמות ותיקון העצה, וזה בחינת כוס של ברכת המזון שהוא **כוס ישועות**, כי ישועות הוא בחינת עצות כידוע בכתבים, כי עיקר הישועה הוא שלמות העצה, כשה' יתברך מאיר עיני האדם ונותן לו עצה שלמה איך להנצל ממה שצריך להנצל בגוף ונפש וממון, וכמו שכתוב: **ותשועה ברוך יועץ**, כי ברכת המזון הוא בשביל תיקון האכילה, שלא יעלו, חס ושלום, על ידי האכילה עשנים סרוחים לבלבל את המוח ולפגום העצה כנ"ל.

ועל כן, עיקר ברכת המזון הוא על ארץ ישראל, כי שם עיקר תיקון העצה. ועל כן, ברכת המזון הוא על הכוס, בחינת **כוס ישועות אשא**, שזה בחינת תיקון העצה כנ"ל (הלכות תענית, הלכה ד', אות י"א).

והעיקר הוא אמונת חכמים, כי מעוצם גדולתו ורוממותו יתברך, אי אפשר לזכות אפילו לבחינת אמונה, כי אם על ידי החכם והצדיק האמתי שזכה על ידי יגיעתו ועבודתו ואמונתו השלמה להשיג השגת אלקותו יתברך, והם [הצדיקים האמתיים] יכולים להמשיך לנו מאורו וטובו יתברך, להכניס בנו אמונה הקדושה; וגם מהצדיקים האמתיים אי אפשר לקבל, כי אם על ידי אמונה, דהיינו אמונת חכמים, שצריכין להאמין בהם באמונה לבד, כי גם אור הצדיקים האמתיים רחוק וגבוה מאתנו מאד מאד, ואין לנו שום השגה ותפיסה בהם, בהצדיק, ואי אפשר לנו להתקרב אליו ולקבל ממנו, כי אם על ידי אמונה לבד, דהיינו אמונת חכמים.

כי צריכין כמה וכמה כלים דקדושה לקבל בתוכם את אור הקדושה, ועיקר הכלים נעשין על ידי אמונת חכמים, בבחינת **ויאמינו בה' ובמשה עבדו**; כי אי אפשר להאמין בה' כי אם כשמאמינים במשה עבדו, דהיינו בחינת אמונת חכמים.

וזה עיקר החילוק וההבדל שבין ישראל לעכו"ם [עובדי כוכבים], כי גם חכמי העכו"ם מאמינים בו יתברך ...

המקום שבו נולדנו ונתקשרנו באור האמת, בהאבה חזקה ונשגבה ונוראה, שאין כמוה בעולם ...

עלינו להודות ולהלל לה', בקול רינה ותודה, על גודל החסד הנפלא והנורא עד אין סוף ואין תכלית, שעשה ה' יתברך עמנו, עמך ועם כל ישראל, לקרבנו לאור קדוש ונורא כזה, שאי אפשר לדבר בזה כלל, שמקבץ כל הנדחים ואבודים כמונו היום, בדור החושך הזה, ומכניסם בתוך הקדושה העליונה עילאה דעילאה [עליונה שבעליונות], אשריך וטוב לך שזכית לזה.

עצות

(לקוטי עצות - נגינה - ו' ח')

❖ מקולו של אדם יכולין לידע את בחינת המלכות שלו; כי יש לכל אחד ואחד בחינת מלכות, והוא נכר בקולו (לקוטי מוהר"ן, סימן ל').

❖ על ידי נגינה נמתקין הדינים. ומי שמנגן אותיות התפלה, וקול הנגינה הם בזכות ובבהירות גדול, אזי מלביש השכינה בלבושין דנהירין, ובה נמתקין הדינים (לקוטי מוהר"ן, סימן מ"ב).

❖ שמיעת קול נגון על כלי זמר ממנגן כשר לשם שמים הוא דבר גדול, כי על ידי זה מכניעין ומבררין המדמה, ודוחין העצבות רוח וזוכין לשמחה; ועל ידי זה נשמר הזכרון, דהיינו לזכור בעלמא דאתי (עולם הבא), ולהבין הרמזים שה' יתברך מרמז לו בכל יום להתקרב אליו. גם על ידי זה יכולין להשיג בחינת רוח נבואה, רוח הקודש (לקוטי מוהר"ן, סימן נ"ד).